

[Helge Larsen.]

Når pastor Kalmeyers bog imidlertid har vakt større opmærksomhed, end studiekreds-bøger normalt gør, skyldes det, at biskoppen over Lolland-Falsters stift, Halfdan Høgsbro, har ment at måtte påtale og tilbagevise nogle af de i bogen indeholdte synspunkter og har gjort det på en måde, som mange finder går ud over de beføjelser, der er en biskops.

Blandt de mange problemer, Kalmeyer drøfter i sin bog, træder forholdet mellem Jesu evangelium og den paulinske religionsform frem som et hovedproblem. Det er Kalmeyers synspunkt, at Jesu egen forkyndelse er ubetinget forpligtende. Alle andre opfattelser — i det Ny Testamente som andetsteds — accepterer Kalmeyer kun i det omfang, de lader sig forene med Jesu egen forkyndelse. Derved kommer Kalmeyer ud fra sin opfattelse af Jesu forkyndelse i modsætning til Paulus i det vigtige punkt om retfærdiggørelsen og kommer dermed også i modsætningsforhold til Luther og den augsburgske bekendelses artikel 4.

Han skriver herom på side 111 i sin bog — jeg anmoder om tilladelse til et citat —:

„Kirken mener, med Paulus som talsmand, at turde påstå, at mennesket bliver retfærdigt ved at tro på Kristi stedfortrædende lidelse. Hvis det lære-punkt er det centrale i kristendommen, så tager man alvoren ud af Jesu egen forkyndelse, ja, ret forstået bliver der ikke rigtig plads til den. Hvis frelsen vindes ved at tro på Kristi fyldestgørende lidelse og død, så gives der ingen mulighed for nogen virkelig etisk stræben. Spørgsmålet om gode gerninger bliver hjemløst, og synd får et nyt betydnings-indhold, det bliver simpelt hen til vantro. Grundbegreberne godt og ondt, gode gerninger og onde gerninger, tro og vantro forrykkes, det altoverskyggende onde bliver den vantro, der ikke kan acceptere dogmet om den stedfortrædende lidelse, dette bliver synden fremfor alle synder, ja, den eneste synd overhovedet.“

I bogens afsnit om Jesu selvvidnesbyrd fremhæver Kalmeyer, at Guds rige ikke kommer til menneskene på jorden, hvis de ikke her virkeliggør Guds love; lever efter kærlighedsbuddet, og derefter hedder det

om Kristi genkomst — jeg beder om tilladelse til et citat, det er fra side 86 i bogen —:

„Kristi komme er et komme til hans ord. Vi har glemt dette ord og erstattet det med et tomt og intetsigende væv om en stedfortrædende lidelse og en ufor-skyldt retfærdiggørelse. Derved har Kristi ord mistet sin kraft. Det er ikke længere frelses betingelse. Derfor er det religiøse liv visnet hen. Moralen har mistet sin formålsparagraf og sin begrundelse; den svæver i luften og er derfor uden al kategorisk forpligtelse. Man kan ikke ustraffet tage åbenbaringens begrundelse for moralen bort uden samtidig at gøre denne tom. Vor tid oplever de sørgelige følger heraf. Men Kristus er verdens håb: hans ord er det eneste, der kan give os en livsforståelse, der på én gang skaber den begrundelse og det formål til veje, der fører til en menneskeværdig tilværelse, og forlænger dennes eksistens ud over endelighedens grænser.“

Jeg tror med disse udtalelser at have vist, både hvorledes Kalmeyer bryder med et punkt i kirkens lære, og hvor stærkt han føler sig bundet af Kristi forkyndelse, og skal derefter gå over til at omtale forholdet mellem ham og biskop Høgsbro.

Allerede i 1955 meddelte Kalmeyer på eget initiativ biskoppen, at han så anderledes på Jesu døds betydning, end det var gængs i kirken, men først i foråret 1956 aflagde biskoppen et besøg i Skovlænge præstegård, hvor Kalmeyer nærmere redegjorde for sine tanker og fremhævede, at han betragtede Jesu død som en genløsning fra det onde, men ikke som en forsoningsdød. Biskoppen henstillede til Kalmeyer ikke ganske at glemme Paulus i sine prædikener, men foretog sig ellers intet. På intet tidspunkt efter Kalmeyers henvendelse til biskoppen i 1955 har biskoppen overværet gudstjenesten i Skovlænge-Gurreby, skønt Kalmeyer havde sagt til biskoppen, at han til hver en tid var velkommen til visitats både anmeldt og uanmeldt.

Så meget mere overraskende var det derfor for Kalmeyer at modtage et brev fra biskoppen den 16. januar 1957, hvori biskoppen stærkt bebrejdede Kalmeyer udsendelsen af nævnte bog og indkaldte ham